NUTUK — SÖYLEV

IV. CİLT

GENEL DİZİN

Birinci baskı	: 1993
İkinci baskı	: 1999
Üçüncü baskı	: 2006
Dördüncü baskı	: 2012

ATATÜRK KÜLTÜR, DİL VE TARİH YÜKSEK KURUMU
TÜRK TARİH KURUMU YAYINLARI
XXIII. Dizi - Sa. 2[c4]

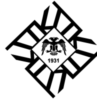
GAZİ MUSTAFA KEMAL
(ATATÜRK)

NUTUK — SÖYLEV

IV. CİLT
GENEL DİZİN

Düzenleyen
Sami N. Özerdim

5. Baskı

ANKARA, 2019

Atatürk, Mustafa Kemal, 1881-1938
Nutuk-söylev. IV. cilt, genel dizin / Mustafa Kemal Atatürk ; düzenleyen Sami N. Özerdim. — 5. baskı. — Ankara : Türk Tarih Kurumu, 2019.
vii, 367 s. ; 24 cm. — (AKDTYK Türk Tarih Kurumu yayınları ; XXIII. Dizi-Sayı: 2^{c4})

ISBN 978 - 975 - 16 - 0140 - 7 (tk.)
ISBN 978 - 975 - 16 – 0552 - 8 (4. c.)

1. Atatürk, Mustafa Kemal, 1881-1938 _ Nutuk. 2. Atatürk, Mustafa Kemal, 1881-1938 _ Siyasi ve sosyal görüş. 3. Türkiye _ Yönetim ve politikalar, 1918-1927. 4. İnkılap tarihi, 1918-1923. 5. Kemalizm. I. Özerdim, Sami N., düzenleyen. II. E.a. III. E.a.: Genel dizin. IV. Dizi.

956. 1024092

Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Yönetim Kurulu' nun 21.06.2019 tarih ve 778/43 sayılı kararı gereği 5000 adet basılmıştır.

ISBN: 978-975-16-0140-7 (tk.)

ISBN: 978-975-16-0552-8 (4.c.)

Kapak Tasarım: Emine ÇAKIR

Baskı
Kuban Matbaacılık Yayıncılık
İvedik Organize San. Matbaacılar Sitesi
1514. Cadde No: 20 06190 İVOGSAN - ANKARA
Tel: 0 312 395 20 70 Faks: 0312 395 37 23
Sertifika No: 13403

DİZİN ÜZERİNE

1. **NUTUK**'un ilk basımında (1927) ne başlıklar, ne de dizin vardır. 1934'te Latin yazısı ile ilk basımının, metni içeren ilk iki cildi sonlarında yedişer sayfalık kısa dizinlere yer verilmiştir. Türk Dil Kurumu'nun **SÖYLEV** basımının ikinci cildinde (6. basım), yer yer kavramları da içeren, bilgiler veren bir dizin bulunmaktadır. Ord. Prof. Dr. Hıfzı Veldet Velidedeoğlu'nun kısaltılmış **SÖYLEV**'inin beşinci basımından (1980) bu yana, kitaba kişi adları dizini eklenmektedir. Önce 1984'te basılan, ilk iki cildini Prof.Dr. Zeynep Korkmaz'ın sadeleştirdiği **NUTUK**'un ikinci cildinde: kişi, yer, kuruluş vb. adlarını içeren üç dizin bulunmaktadır. Nur Ardakoç'un sadeleştirdiği **NUTUK (Söylev)**'de de (1986) kişi adları için bir dizin düzenlenmiştir. Seyfettin Turhan'la Güney Haştemoğlu'nun hazırladıkları **Atatürk-NUTUK. Olaylar Ansiklopedisi**'nde de bir "maddeler" dizini buluyoruz. Ahmet Köklügiller'in çocuklar için hazırladığı **SÖYLEV (Nutuk)**'un son basımında da kişi adları dizini yer almıştır.

Bunların dışında, iki kitaptan birinde, Baki Kurtuluş'un ilk basımını 1981'de ortaya koyduğu **Tarihsel Olaylarla NUTUK**'un sonunda, kişi ve kuruluş adları üzerinde ayrıntılı bilgiler verilmiş, ancak dizin yapılmamıştır. İkincisi ise baştan sona bir dizindir: Adnan Önelçin (1919-1989): **NUTUK'un (Söylev'in) İçinden.** Yazarın, ikinci basımını hazırlarken yaşamını yitirdiği bu kitapta, kişi adları, ayrıntılı bilgilerle sıralanmış; madde sonlarında, Türk Devrim Tarihi Enstitüsü'nün basımının sayfa sayıları verilmiştir; kuruluş adları için de özdeş yöntem izlenmiştir. Başka bilgileri de içeren kitapta, eski sözcüklerin geniş bir sözlüğü de yer almıştır.

2. Bizim çalışmamıza gelince: Önce, NUTUK ve SÖYLEV bölümleri için iki ayrı dizin düzenlemeyi düşündüm. Ancak, maddelerde verilen kısa bilgilerin yinelenmesi ile kitabı büyütmeyi sakıncalı buldum. Kişi, yer, kuruluş, olay adları ötesinde kavram ve kimi sözcüklere de yer verdiğim için, okuyanı yormaktan çekindim. Bunun üzerine genel dizinde karar kıldım. Şöyle ki:

Madde başları ve kısa bilgilerden sonra, [N] harfi ile NUTUK'un, [S] harfi ile SÖYLEV'in sayfa sayıları sıralandı. Kavram ve sözcükler, bunlar her iki bölümde değişik ise (millet/ulus gibi), ayrı harflerde yer aldı. Ancak, genç kuşaklara bir yardım olması için; madde başlarında, ya da kimi zorunluluklarla madde sonlarında, eski sözcüğün [S]'deki karşılığı, yeni sözcüğün [N]'taki karşılığı verildi. Tamlamalarla uzayan maddelerde, yine kitabı uzatmamak için, bu yöntem kullanılamadı.

Tamlamalarla genişleyen maddelerde, madde başından sonra sık sık (-) işareti kullanılması -yinelemelerle kitabı büyütmemek amacı ile- zorunluğu doğdu. Kimi zaman (-)işareti daha çok sıralandı. (On Üçüncü Kolordu Kumandanı, - - - Kumandanlığı gibi). Ancak, addurumları (isim halleri)nda, siyah harflere başvurularak bir ölçüde kolaylık sağlandı (vatan, **-a**, **-da**, **-dan**, **-ımız**, **-ın** gibi).

Maddelerin sonunda, kimi zaman kısa, kimi zaman ayrıntılı bkz.'lara başvuruldu (kaza (ilçe)'ların sonunda, bütün ilçe adlarına yapılan göndermeler gibi).

Bir güçlük de kişi adlarından kaynaklandı. Kimi adların sahiplerinin kimlikleri bilinemediğinden, saptanması olanaksızdı. Bu, maddelerde belirtilmeye çalışıldı. Soyadları bilinenlerin, soyadlarından, NUTUK/SÖYLEV'de verilmiş olan ilk adlarına gönderme yapıldı. Çünkü, NUTUK'ta nasıl geçmişse, madde başına buna göre alınması doğaldı.

Madde başlarından sonra verilen bilgiler, kitabın daha çok genç kuşaklar için hazırlanmasına bağlanmalıdır.

Subayların, bilindiği ölçüde, Kurtuluş Savaşı'na katıldıkları sıradaki aşamaları (rütbeleri) ile ulaştıkları son aşama belirtilmiştir. (Eski ve yeni general aşamalarının birbirinden ayrımları nedeniyle, eskilerine sadece "general" denilmiştir).

Daha çok ilçe, köy gibi birimlerin Kurtuluş Savaşı sırasındaki durumları verilmek istenmişse de, kimilerinde bugünkü durumları verilebilmiştir.

Yazım (imlâ) konusunda, okuyucu, çelişkilerle karşılaştığını düşünecektir. Bunları çelişki değil, NUTUK'un dilinin bir gereği olarak benimsemelidir. Genç kuşak okuyucuları için, bir kesimi kaldırılmış olan inceltme (^) işaretinin kullanılması, şimdilik gerekmiştir.

NUTUK'ta (metinde) tamlamalar için kullanılan (-) işareti, SÖYLEV'de kaldırılmıştır; çünkü, SÖYLEV'de sadece Kuvayi Milliye, Kuvayi Seyyare gibi kuruluş adları bırakılmış; Osmanlıca tamlamalar Türkçeye çevrilmişti. NUTUK'ta ise (Dizin'de) sadece Heyeti Temsiliye ile Kuvayi Milliye tamlamalarında (-) işareti konulmasına gerek görülmemiştir.

3. Dizin'e girecek ad ve kavramların altı çizildikten sonra, bu maddelerin fişlere geçirilmesi için çalışanları burada belirtmeliyim: NUTUK'un ikinci cildinin yarısına değin Perran (Eralp) Özben (1926-1986); ölümünden sonra ikinci cildin sonuna değin Sevim Özertan. SÖYLEV'in üç cildini de Rebab Taşkıran. Kurum'un eski üyelerinden İsmail Arar ile Emekli Kurmay Albay Emin Arat'ı, verdikleri bilgiler, Adnan Önelçin'i ise yukarıda adını verdiğim kitabından yararlandığım icin teşekkürle anarım. Serap Erkut, Ali Eker, Ahmet Çavuşoğlu'nun teknik yardımlarına teşekkür ederim.

4. Uzun, yorucu bir çalışmanın ürünü olan bu Dizin bir başlangıçtır. Yetkin olması şöyle dursun, eksikleri, fazlaları, sayfa sayılarında yanlışları bulunması olasıdır. İleride bu alanda çalışacaklar için bir yol gösterici olabilirse ne iyi! Tam değilse bile, bu dizin, NUTUK'un kavramlarını saptaması açısından yararlı olsa gerektir.

Ankara, Ağustos 1990, Sami. N. Özerdim

GENEL DİZİN

Ciltlere Göre Sayfa Sayıları

I. Cilt : s. 2-579
II. Cilt : s. 582-1197
III. Cilt : s. 1200-1917

Kısaltmalar

N, [N] : NUTUK, NUTUK'ta
S, [S] : SÖYLEV, SÖYLEV'de
bkz. : bakınız
d. : dipnotta

A

E

F

G

H

I

J

K

L

M

O

Ö

R

S

Ş

U

V

X

Y

Z

EKLER

I. Metin Bölümündeki Belgeler
II. NUTUK - SÖYLEV'in Çeşitli Basımları
III. NUTUK - SÖYLEV Üzerine Kitaplar
IV. Düzeltme Notları
V. Ek Bilgiler

I. Metin Bölümündeki Belgeler

Metin bölümünde (1., 2. ciltlerde) küçük puntolarla dizilmiş, tam ya da alıntı, özet halinde belgeler bulunmaktadır. Bunlar, 3. ciltteki üç yüz belgenin dışındadır. İlk iki ciltte; üçüncü ciltte tam olarak alınmış belgelere ilişkin bilgiler verilirken, belge sayıları ayraç içinde gösterilmiştir. R. Taşkıran, ilk iki ciltteki, üçüncü cilde ayrıca alınmamış olan belgelerin sayfa sayılarını saptamıştı. Bunları aşağıda gösteriyoruz. Böylece, NUTUK-SÖYLEV'in belge sayısı altı yüze* ulaşmaktadır.

NUTUK metninde:

(1. cilt) 30, 32, 34, 36, 38, 40, 48, 50, 66, 68, 70, 72, 74, 76, 78, 80, 82, 84, 96, 100, 102, 104, 106, 108, 120, 122, 124, 126, 128, 130, 132, 134, 136, 138, 140, 160, 162, 166, 168, 170, 172, 174, 176, 180, 182, 184, 186, 188, 190, 192, 194, 200, 202, 204, 206, 208, 210, 212, 216, 218, 220, 224, 236, 256, 260, 264, 266, 268, 270, 272, 274, 278, 282, 284, 286, 288, 290, 292, 308, 310, 334, 336, 338, 340, 342, 348, 350, 352, 354, 366, 368, 370, 374, 376, 378, 382, 384, 392, 394, 396, 398, 400, 402, 404, 406, 408, 410, 414, 416, 418, 420, 424, 426, 430, 432, 434, 436, 438, 440, 444, 446, 450, 452, 454, 458, 460, 462, 464, 486, 488, 490, 492, 494, 496, 498, 504, 506, 512, 514, 516, 518, 522, 526, 530, 532, 534, 536, 538, 540, 542, 544, 546, 548, 550, 552, 554, 556, 558, 560, 562, 564, 566, 568, 576, 578.

(2. cilt) 616, 640, 642, 644, 646, 648, 650, 668, 680, 682, 686, 692, 694, 696, 706, 712, 720, 722, 724, 726, 730, 738, 742, 744, 746, 748, 750, 752, 754, 760, 762, 764, 766, 768, 770, 774, 776, 788, 790, 792, 806, 808, 816, 854, 856, 858, 860, 864, 866, 890, 892, 900, 902, 922, 940, 966, 968, 1032, 1034, 1036, 1038, 1040, 1042, 1044, 1046, 1048, 1050, 1052, 1054, 1064, 1066, 1126, 1128, 1134, 1136, 1140, 1142, 1144.

SÖYLEV metninde:

(1. cilt) 31, 33, 35, 37, 39, 41, 49, 51, 67, 69, 71, 73, 75, 77, 79, 81, 83, 85, 97, 101, 103, 105, 107, 109, 113, 121, 123, 125, 127, 129, 131, 133, 135, 137, 139, 141, 161, 163, 167, 169, 171, 173, 175, 177, 181, 183, 185, 187, 189, 191, 193, 195, 201, 203, 205, 207, 209, 211, 213, 217, 219, 221, 225, 237, 257, 261, 265, 267, 269, 271, 273, 279, 283, 285, 287, 289, 291, 293,

* Kimi sayfalarda birden artık belge bulunmakta, kimi belgeler ise iki ya da artık sayfada sürmektedir. Bu arada, üçüncü ciltte de bulunan bir iki belge metin bölümünde yer almıştır. Metin bölümündeki belgeleri sayarak bu sayıyı bulduk.

309, 311, 339, 341, 343, 349, 351, 353, 355, 357, 367, 369, 371, 375, 377, 379, 383, 385, 397, 399, 401, 403, 405, 407, 409, 411, 415, 417, 419, 421, 423, 425, 427, 429, 431, 433, 435, 437, 439, 441, 445, 447, 451, 453, 455, 459, 461, 463, 465, 487, 489, 491, 493, 495, 497, 499, 505, 507, 513, 515, 517, 519, 523, 527, 531,533, 535, 537, 539, 541, 543, 545, 547, 549, 551, 553, 555, 557, 559, 561, 563, 565, 567, 569, 577, 579.

(2. cilt) 617, 641, 643, 645, 647, 649, 651, 669, 681, 683, 687, 693, 695, 697, 707, 713, 721, 723, 725, 727, 731, 739, 743, 745, 747, 749, 751, 753, 755, 761, 763, 765, 767, 769, 771, 775, 777, 789, 791, 793, 807, 809, 817, 855, 857, 859, 861, 865, 867, 891, 893, 901, 903, 923, 941, 967, 969, 1033, 1035, 1037, 1039, 1041, 1043, 1045, 1047, 1049, 1051, 1053, 1055, 1065, 1067, 1127, 1129, 1135, 1137, 1141, 1143, 1145.

II. NUTUK/SÖYLEV'in Çeşitli Basımları

NUTUK. Ankara 1927 Türk Tayyare Cemiyeti. 2 cilt. haritalar. 2. cilt: Nutuk Muhteviyatına Ait Vesaik. Ayrıca, iki ciltlik lüks baskı.

NUTUK. İstanbul 1934 Devlet Matbaası. 3 cilt. haritalar, planlar. İlk iki ciltte, yan başlıklar; sonlarında kısa dizinler.

NUTUK. İstanbul 1939 Kültür Bakanlığı. İki cilt tek bir cilt içinde. 1934 basımının tıpkıbasımı, portre.

NUTUK. Hazırlayan: Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü. 3 cilt. 1950-1959. 1981'e dek 15 (?) baskı. Metin, geniş bölümlere ayrılmıştır.

SÖYLEV. (Nutuk). Hazırlayanlar: Dr. Mehmet Tuğrul-Salâh Birsel- Cahit Öztelli-Hamdi Olcay-M. Sunullah Arısoy; sonradan: Doç. Dr. Mustafa Canpolat. 2 cilt. portre. Dili özleştirilmiş. Ankara 1963'ten. Türk Dil Kurumu. portre. 2. cildin 6. basımında, kısa bilgilerle dizin. 1981'de 8. basım. Genel Kurmay basımı (NUTUK adı ile).

NUTUK. Dili sadeleştirilmiş. Hazırlayanlar: Dr. Birol Emil- Melin Has-Er, Mehmet Ali Aydın. Ankara 1973-1975 Kültür Bakanlığı. 2. baskı: 1980.

SÖYLEV. Hazırlayan: Ord. Prof. Dr. Hıfzı Veldet Velidedeoğlu. İstanbul 1978 Çağdaş Yayınları. 1992'ye dek 21 baskı. 5. basımdan başlayarak kişi adları dizini. Kısaltılmış, metin aralarında bağlantı bilgileri verilmiştir. Belgeler'i içeren 2. cilt. portre. 1981, 1985, 1988'de üç baskı.

SPEECH. İstanbul 1963 Milli Eğitim Bakanlığı. portre, haritalar, sözlük. (1929 Almanya basımından).

NUTUK. Hazırlayan: Ahmet Köklügiller. kısaltılmış. Milliyet, sonra Karacan yayınları. İstanbul 1973. 1981'de 4. baskı. Çocuklar için.

NUTUK. (Söylev). Hazırlayan: Nurer Uğurlu başkanlığında kurul. sadeleştirilmiş, kısaltılmış. İstanbul 1980 Örgün Yayınları. resim.

NUTUK (Söylev). Hazırlayan: Hadi Besleyici başkanlığında kurul. kısaltılmış. İstanbul 1981 Ülke Yayınevi. Çocuklar için.

Tarihsel Olaylarla SÖYLEV. Hazırlayan: Baki Kurtuluş. Ankara 1981 Kurtuluş Yayınevi. 2. baskı: 1984. Sadeleştirilmiş, kısaltılmış, arada bağlantı bilgileri. Sonda, kişi ve kuruluşlar üzerine resimli bilgiler verilmiştir.

SÖYLEV (Nutuk). Hazırlayan: Ahmet Köklügiller. İstanbul 1981 Milliyet Yayınları. kısaltılmış. Sonunda kişiler için sözlük. resimli. (Önce: Milliyet Ço-

cuk Dergisi'nin 17-38. sayılarında (20 Nisan- 14 Eylül 1981) ek olarak verilmiştir. Bu derginin 45. sayısında (6 Kasım 1978), Şenol Kirpikçioğlu'nun resimleriyle öyküleştirilmiştir).

NUTUK (SÖYLEV). Ankara 1981 Genelkurmay Başkanlığı. Türk Dil Kurumu basımı yinelenmiştir. Dış kapakta adı, "Nutuk" olarak verilmiştir.

A SPEECH delivered by Mustafa Kemal Atatürk. Ankara 1981 Başbakanlık Basımevi. (Almanya'da 1929'da yapılmış basımdan).

DISCOURS du Ghazi Mustafa Kemal Atatürk. Ankara 1981 Başbakanlık Basımevi. (1929 Almanya basımından).

Die neue Türkei. 2 cilt. Ankara 1981 Başbakanlık Basımevi. (1928 Almanya basımından: Leipzig, F. E. Koehler Verlag. Yukarıdakilerle birlikte).

NUTUK. 3 cilt. Türk Devrim Tarihi Enstitüsü yayını Nutuk'tan hazırlayan: Mehmet F. Arda. İstanbul 1981 Ar Ajans. Mobil kuruluşu armağanı. Portre.

NUTUK-SÖYLEV. 3 cilt. Ankara 1981-1989 Türk Tarih Kurumu. 1-2. ciltlerin 2. baskısı: 1986-1987. portre, haritalar. 3. baskı: 1989. 3. cildin sonunda, kişi adları, kısa bilgilerle. 1934 basımına dayanan bu basımın çift sayılı sayfalarında kendi dili ile NUTUK, tek sayılı sayfalarında, Türk Dil Kurumu SÖYLEV basımının yer yer değişikliklerle yinelenmişi. 3. cildin yeniden sadeleştirilmişi. İsmail Arar, Uluğ İğdemir, Sami N. Özerdim'den kurulu komisyonun ilk iki üyesi, Kurum'daki değişiklikten sonra, katılımda bulunamadan ayrılmışlardır. Kitabı sadeleştirmeyi üzerine almış olan İbrahim Olgun (1921-1978)'un ölümü bu işi yürütmesine engel olmuştur. Anısına saygılar.

The SPEECH. çevirip kısaltan: Önder Renkliyıldırım. İstanbul 1982 ABC Yayınevi. 3. baskı: 1983. kısa bilgiler, resimler.

NUTUK. 1-2. cildi hazırlayan: Prof. Dr Zeynep Korkmaz. 3. cildi hazırlayan: İsmet Gönülal. Ankara 1984 Başbakanlık Basımevi. Sadeleştirilmiş. 2. cildin sonunda: kişi, yer, çeşitli ad ve olayları içeren üç dizin. Yeni basımı, ilk iki cildi tek ciltte. Ankara 1991 Atatürk Araştırma Merkezi.

A SPEECH delivered by Ghazi Mustapha Kemal (Atatürk). İstanbul 1985 Üçdal Neşriyat. (Almanya basımından).

Atatürk -NUTUK. Olaylar Ansiklopedisi. Hazırlayanlar: Seyfettin Turhan-Güney Haştemoğlu. İstanbul 1986 Remzi Kitabevi. Nutuk'taki olay ve kişiler üzerinde bilgi ve yorumlar, alfabe sırasında bir araya getirilmiştir. Sözlük. maddeler dizini.

NUTUK (Söylev). Hazırlayan: Nur Ardakoç. İstanbul 1986 Geçit Kitabevi. Sadeleştirilmiş. kısa bilgilerle kişi adları dizini. resimli.

101 Soruda NUTUK. Hazırlayan: Oruç Aruoba. İstanbul 1987 Hürriyet gazetesi eki. özet. (cep kitabı).

NUTUK. İlk ve orta dereceli okullar için hazırlayan: Ömer Kemal. İstanbul 1988 İnkılap Kitabevi. kısaltılmış.

NUTUK. Ankara 1989 Atatürk Araştırma Merkezi. 2 cilt bir arada. Türk Tarih Kurumu'nun NUTUK/SÖYLEV basımının, yalnız 1934 basımına dayanan özgün dili ile basımı. haritalar. 3. cilt: Vesikalar. 1991.

SÖYLEV (Nutuk). Hazırlayan: Atilla Özkırımlı. İstanbul 1991 Altın Kitaplar. kısaltılmış,

NUTUK. (Söylev) Yukarıda sözü geçen, N. Ardakoç'un hazırladığı basımın yeni baskısı, 1992 "Sabah" gazetesinin okurlarına armağanı.

NUTUK. Bir kurulun hazırladığı çocuklar için basım. Kısaltan: Prof. Dr. İhsan Güneş. İyi kâğıda, büyük boyda, resimli olarak basılmış. 1995.

NUTUK. (Söylev).,C. I-II (birarada). Hazırlayanlar: Prof. Dr. İbrahim Armağan-Necla Çoşkun. Ankara 1996 Bil Matbaacılık Yayıncılık, res.

Yabancı dilde basımları

Die Neue Türkei. 1919-1927. 2 cilt. Çeviren: Dr. Paul Roth. Leipzig 1928 Verlag von K. F. Koehler. 1. cilt: Der Weg zur Freiheit. 1919 - 1920. portre, 3 harita. 2. cilt: Die nationale Revolution. 1920-1927. 7 harita.

Discours du Ghazi Moustapha Kemal.... Leipzig 1929 K.F. Koehler Verlag. portre, harita. ek cildi: Documnts relatif au Dicours du Ghazi Moustapha Kemal Pasha.

A Speech delivered by Ghazi Mustapha Kemal... Leipzig 1929 K.F. Koehler, publisher. portre, 10 harita.

(Almanca ve İngilizce çevirilerinin belge ciltleri olup olmadığı saptanamadı).

Put Novoy Turtsii. 4 cilt. Moskova 1929-1934. planlar, haritalar. Belgeler, metin ciltlerinde, ait olduğu yerlerde dipnot olarak alınmış, metinlerden sonra çeşitli sözlükler eklenmiştir.

(Ettore Rossi, **Oriento Moderno**'nun Aralık 1929 sayısında, notlu kısa bir özet yayımlamıştır.)

III. NUTUK - SÖYLEV Üzerine Kitaplar

İsmail Hakkı Uluğ: **Atatürk'ün Çizdiği Portreler.** İstanbul 1968 İnkılap ve Aka Kitabevleri. Nutuk'taki kişiler üzerine bilgiler.

Özdemir Nutku: **Söylev.** Belgesel oyun. A.Ü. Dil ve Tarih - Coğrafya Fakültesi 1973.

Türk Dil Kurumu: Türk Dili. **50. Yılında SÖYLEV Özel sayısı.** XXXVI/ 314. sayı, 1 Kasım 1977.

Türk Tarih Kurumu: **Atatürk'ün Büyük SÖYLEV'inin 50. Yılı Semineri.** Ankara 1980.

H. Adnan Önelçin: **NUTUK'un (Söylev'in) İçinden.** İstanbul 1981 Yüce Yayınları.

Sami N. Özerdim: **Açıklamalı SÖYLEV Sözlüğü.** Ankara 1981 Türk Dil Kurumu.

Genelkurmay Askerî Tarih ve Stratejik Etüt Başkanlığı: **NUTUK'da Anılan Komutanların Biyografileri.** Ankara 1981.

Taha Parla: Türkiye'de Siyasal Kültürün Resmi Kaynakları. 1. cilt: **Atatürk'ün Nutuk'u.** İstanbul 1991 İletişim Yayınları.

Bilâl N. Şimşir: Atatürk'ün Büyük Söylev'i üzerine Belgeler. Ankara 1991 Türk Tarih Kurumu.

IV. Düzeltme Notları

• **Atatürk'ün notu.** Atatürk'ün eklediği dipnotları(*) işareti ile; bizim eklediklerimiz ise sayılarla gösterilmiştir. Ancak, NUTUK bölümünde, 1188. sayfadan öncekilere ayrıca "Atatürk'ün notu" kaydı eklenmiştir.

• İlk ciltte, belgelerde görülen (...) lar ile parantez içine alınmış anlamsız harfler, okunamamış sözcükleri işaretler. 3. ciltte, bunlar, dipnotlarda belirtilmiştir. (1. ciltte, şu sayfalardadır: 138, 160, 204, 348, 452).

• 1-3. ciltlerde yeni görülen yanlışlar

sayfa	satır	doğrusu
20	alt-12	ihzar
599	20	Albay Refik
688	alt-10	İslâmköy'e
773	20	adlî kapitülasyonlar
799	alt-9	Anayasadan yana
801	1	gazetecilerine
905	21	Devleti
991	alt-2	askerlik daireleri başkanlıkları
	alt-7	müstahfız
1001	1	öneriler
1007	alt-4	İzmit
1019	11	işgal kuvvetlerini
1075	11	Ardahan
1095	alt-11	çalışıldığını, yurt onur ve bağımsızlığının
1157	alt-5	barındırma, yedirme işlerinde
1184	alt-3	müritler
1196	alt-12	dağıtılmış
1207	son satır	ve Abanoszade Hüseyin ve
1489	13	Serezli Hamdi Paşa
1533	14	Üçüncü Kolordu
1542	alt-11	ahîri de
1572	alt-15	İlhak
1598	1	menafi-i hakikiye-i
1638	1	fırak
1715	alt-8	F,G 5)
1783	alt-12	âtidir (Rauf):

1809	1	olur. Yüce sadrazamlığın genelgesi biliniyor.
1842	alt-4	(Buna göre... cümlesinde sonra şu cümle girecek: Tanrı töresi bu yolda yürüyegelmiştir.)
1851	4	Seyhun
1925		(**Emir Paşa** maddesi şöyle değişecek): **Emir Paşa** (Marşan, 1860-1940). T.B.M.M. I. dönem Sivas üyesi.